

Asia: VN/1014/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Arene kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

Kaikissa uusissa ratkaisuissa asiakaslähtöisyys on ensiarvoisen tärkeää. Uudistusten tavoite on helpottaa ja joustavoittaa työmarkkinoille pääsyä, jotta tarvittava osaaminen löytää paikkansa, eli asiakkaita ovat niin työmarkkinat, työnantajat kuin yksilötkin. Uudistuksia toteutettaessa onkin olennaista, että uusi toimintatapa on edellistä ketterämpi. Viranomaiskeskeinen näkökulma tulee muuttaa palvelukeskeiseksi, ja palvelua tulisi kehittää käyttäjä edellä.

Pidämme esityksen tavoitteita korkeakoulujen toiminnan joustavuuden ja sujuvuuden lisäämiseksi kannatettavina. On hyvä yhdistää VKT ja YKI yhdeksi kokonaisuudeksi, koska päällekkäisyyttä on suhteellisen paljon, ja resurssien kannalta ei ole järkevää ylläpitää kahta erillistä järjestelmää. On siis perusteltua luopua valtiohallinnon erillisistä kielikokeista ja sulauttaa ne YKI-testeihin. Yhtä kokonaisuutta voi pitää kannatettavana myös yhdenvertaisuuden, käyttötarkoituksen sekä arvioinnin laadun varmistuksen näkökulmasta (kehittämisesurssit, arviointikoulutus jne.).

On myös hyvä, että Opintopolku linkitetään vahvemmin mukaan siten, että YKI:n osakokeista saisi jatkossa erilliset todistukset, ja että kokeita voisi joustavasti suorittaa nykyistä useammassa paikassa. Kielitutkintojärjestelmän kehittämiseen on kuitenkin osoitettava resursseja riittävästi siten, että YKI ei ruuhkaudu entisestään ja tee hakijalle mahdottomaksi osoittaa kielitaitoaan kohtuullisessa ajassa esim. virkaa varten.

Samalla korostamme, että joustavuuden lisäämisen rinnalla on välttämätöntä pitää kiinni yhdessä sovituista kriteereistä ja varmistaa, että vaatimustaso säilyy yhdenvertaisena kaikissa

korkeakouluissa. Tämä on keskeistä sekä opiskelijoiden oikeusturvan että koulutuksen laadun näkökulmasta. Kaiken tämän onnistumisen edellytys on toimiva ja laadukas, digitaalinen testijärjestelmä kattaa koko prosessin ilmoittautumisesta todistukseen. Aikataulu on tiukka, sillä toistaiseksi YKI-koetta ei ole vielä digitalisoitu.

Tuemme ajatusta siitä, että hallintoa voisi koordinoida jatkossa myös konsortio.

Huolena on, muuttaisiko kielitutkintojen yhteen sulauttaminen myös korkeakoulujen pakollisia toisen kotimaisen kielen opintoja (eli virkamiesruotsi ja -suomi) liiankin geneerisiksi. Haluamme myös nostaa esiin koulusivistyskielen määrittelyn haasteet. Käytännössä koulusivistyskielen määrittely voi olla epäselvää erityisesti kaksikielisillä alueilla, joissa opiskelija on voinut suorittaa koulutustaan sekä suomeksi että ruotsiksi. Tällöin opiskelija ei välttämättä itse aina tiedä, mikä kieli on virallisesti hänen koulusivistyskielensä. Tämä voi aiheuttaa epäselvyyksiä esimerkiksi hakuprosesseissa tai kielitaitovaatimusten arvioinnissa. Ehdotammekin, että tähän kiinnitetään erityistä huomiota ja selkeytetään määrittelyä sekä ohjeistusta.

Esityksen viimeisen kappaleen kohdassa 5. tarkastellaan mahdollisuutta suorittaa suomen ja ruotsin kielen erinomaista taitoa (vrt. VKT) osoittava tutkinto osana yliopisto-opintoja. Tämän tulisi olla mahdollista myös ammattikorkeakoulututkinnoissa, eli ehdotamme, että sanaksi muutetaan yliopisto-opintojen sijaan ”korkeakoulututkinnot” tai luetellaan molemmat korkeakoulut.

Em. herättää lisäksi kysymyksiä siitä, mitä osaamista tämä vaatisi kielenopettajilta ja mistä löytyy resursointi em. uuteen toimintaan. Ammattikorkeakouluilla ei ole ylimääräistä henkilöstöä tätä, ja mm. todistusten kirjoittamista, varten. Lisäksi uudistus vaatisi todennäköisesti kansallista koordinointia korkeakoulujen kesken, jotta vaatimukset ja toteutustapa olisivat kaikilla samat.

Selvitys mahdollisuudesta osoittaa kielitaitoa korkeakouluopinnoissa nykyistä laajemmin on kannatettavaa.

Ylönen Nina
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry